

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 27.

НА ЦЕТИНЬУ, У ПОНЕДЕЉНИК 18. ЈУЛА (27. СРПНА) 1874.

ГОДИНА II. (IV.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА излази један пут недељом. Стје: за ПРИНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. ф. 6.; во год. 3; четврт год. ф. 1. 50. к. За СРЕЋУ год. ф. 7; во г. ф. 3. 50.; четврт ф. 1. 75. к.
За све друге земље год. ф. 8; во год. ф. 4.; четврт год. ф. 2. За остале земље се за ред вожеши. Предлога и све изузетне шаке се одвијају у администрацији, а доноси уредништву из Петрова.

ФРАНЦУСКА И ШПАНИЈА.

У данашње доба политичке тешње појачао је особиту важњу на се догађаји у Шпанији и Француској, а и по себи су врло важни, колико за саме оне земље, исто и за осталу Јевропу.

Пошто су у Шпанији тадаси народнога неиздавољства, а у Француској народна вола уједињена са изненадном приликом оборили монархијски пријесло, бјеху у обе земље проглашене републике.

Од тога часа постале су ове, па жалост и велику штету свога и општега људског напретка, позорите непрестане борбе.

У Француској се боро страшке са циљем још са свијом неизједеним у будућности, а у Шпанији исто тако, само што је тако борба још много жалоснија, јер је већ одавно узела на се крајни облик грађанског рата.

У овиме данијији догађаји, интресују у опште читајући свијет садање стање њених земаља. Ми нијесмо могли редовно саопштавати све што се тамо догађа, већ због тога не, што је често тамошње стање врло нејасно и неизједно бјевало па би смо морали изразити по-важније пагађаји доноси.

За то ћемо сада бацити један општи поглед на стање ствари у Француској и Шпанији и на значај њихов, јер им се чини да је бар за сада, веома толико јасноје постада.

О Шпанији цијанске имамо да кажемо. Ратни срећа није постојала ни републиканска ни Карлистичка. Но слободно може се рећи, да је по-следња велика побјода Карлшта Естели велики удар колико за републиканску војску, толико и за саму републику. Српштак овога грађанскога рата не може се предсказати, али толико је изједно, да се карлизам овога рата већ никако сагрије неће, и ако за сада свладан и суживиен бити може. А у таквим окочностима одржалије републике има најјакше изгледа. Монархија, и ако не ишошто Дон Карлосова, ускренуће. За ту могућност говорију јако и сама та окочност, што су искрени републиканци потвршени, а остављено је монархијски, или правије рећи, монархисте су предузеле, да се истана боре против Карлиста, али не и за републикане. А ту је на чelu предсједник Серано, и главни заповједник војске Запада, монархисте и срдак и душом. То је уједно и разлог, зашто републиканска војска није толико одушевљена и енергична, као карлистичка, која зна зашто се бори. Њенови заповједници, кад дигну Дон Карлоса на пријесто, очекују власт и час, звање и имање. А републикански? Шта они могу извршити? Не републику, за коју би се они. Кад би изјаснила била одушевљена без љачијих захтјева борили, него монархије, коју им Серано спрека, против које се они боре и у којој не запостављени, можда и гоњене бити.

У Француској ако на испујем, а ово на врло мало јачијем ногама стоји проглашена, дефинитивно још неутврђена република. Борба траје неизрестано између републиканске странке и монархијских странака или са обостранијим изbjегавањем одлучнога судара. Народна скупштина, странаки слично поједијана, у без стање величине, постале је савршено немоћна. Кад би марширао Макахон у распустно, што народ француски и жели, но-

ложај би се одједном разјавило, република би била осигурана. Али баш то, што сам Макахон држи садашњу скупштину, стјечочи, да је он изјавио пријатељ ономе, што би иза њезина распуста настало, т.ј. република. Што Тјер није скупштину распусто може се фараонати искрено и разложеној бојазни, да земљу не тури у опаснији кртлог, или што је Макахон перспушта, само је доказ његовој тежњи за монархијом. У неколико дјела томе сумње и његова посланица скупштини. Како он са свијет спретно изјављује да му власт за седам година никошто и никоје напушташе веће, и како се на ред на војску пошире, а и онто је познато да је „војвода од Мађенте“ највернији наредац, може се мислити, да му је памјета, или првом приликом доносила монархија, Наполеон VI, и прогласила царевину, или проглашава се диктатором спустити вјесто царству. Врло је могућно, да ће његово предсједништво републике, као и Наполеоново, у родитија дјела, и у Француској и у Шпанији, монархија добива претежнији изглед и усјеће, ико још у посљедњем часу струја народнога духа немадајда Јевропске веће дражаме томе се радују, а можда на токе и ради, бар у Шпанији, јер кад би се учврстила република у Француској и Шпанији, прва би у број покукла са собом Италију, а друга Португалску, а ласно је предвиђети колико би то дјејствовало на Јевропу и Испанчу, где републиканска идеја већ има своје земљиште.

ИШИЕ НИКОЛЕ У ГОД. 1873/4.

(К.) Српштак јесесе Јул запрвно се овогодишњем теку у нашим основним школама и наступиле су иза тога школске ферије.

Понекући велику важност школскога штитаца и знајући да оно, нарочито у данији напредно вријеме, стоји на првом вјесту народнији потреби, да је изјавио што смеш са изјетком свакога народнога чијада човјечанства, храбро, као на скрштку ове шк. године, и овога пуз да прогонијо њешто о стању нашима школа у Црној Гори.

Кад је у почетку споменуто, школска је година у нас скршена, а сада се назазио у стању казни — простијијијији укупне ралне извогодишићи изјештаја о стању школа — да смо и ове године поднумо задовољни са школскимјаја напредком и да се стање нашима школа у Црној Гори.

Баљежчи са искреним радошћу ову казну, наша је радост тијем још већа, што смо се находими у оправданом страху, да не нам прошаље иеродија и јако оскуда година много упозадити или бор сметати просјектом напредовања. И такој су доиста били изгледи прошле јесени, и то нас ћеши јакошћу, да је било хртава, очинског стараја и прегија од стране нашега склјетога владајућа, који је добољељак вужнога узловка за живљење осигурава народу опстанак и одлажао тешко стање у злу години.

Извесећи новољуну биљешку и о јакошћијаја стању школском код нас, назазимо да потребно бацити један поглед на поглавите чиновнице, које потпомажу или управљају чине, да постизавају овакији резултат у школама.

Нема сумње, да први услов склјетога рада, ако се жели и настоји да буде добар, ће имати

каљане и способне раднике, већ унапријед спремне за то, или другије рјечија казано, колико је боље могуће стручно образоване. Већи десетинак извесних учитеља скрштили су са одличијим постојећим духовим заводом у Црној Гори. Још при устројству ове црногористиче установе по-глављата пажња обратила се на то, да се у што вишију вјеру уврсте у склју прописаних наука и такови предмети, који су потребни и служе за припрему да се образују младићи за учитеље основних школа. Осим тога и законом је прописано, да сваки који скршије богословију као државни питомац обвезан је служити пет година као учитељ; и да то још приступају школу тражи се од свакога да положи нужну гаранцију. Од овога се изузимају једини они питомци, који се првима у завод из преко границе. По скрштку трогодишњег текаја богословије дарује се, или се изнајме ивијајске крестове као једини овима трошкови добављају што виши број најбољих педагошких књига за даљу, вишу наставу и учењу у предстојећој ријади учитељској. Тек овадо спремљену појаву се обучавање дједе.

Ујерени смо да ће јакошћијаја пријатељи решити да припрема ијевијске скрштке уврсте у школу тиме да се поступно довољији једном младићу да засједи за учитељску кatedру. И дајејши то младићу; или ћемо ћашње бити способни да напоменемо још јаке окочности, које јако потпомажу да се и са овако припремљени учитељијаје постигну добар успех у школи и да исти у кратко вријеме постану поступно способни.

По постојећим у нас школским законима, ни једна школа не смije се на крају године распустити прије, но буде строго испитана од одређено испитне комисије, којој спада у дужност да обиђе све школе и да се поступно ујери о стању и успјеху њиховом, тако на скрштку свога рада поднесе надлежном вјесту точни изјевејта. Овај уредбја, која се редовно скаже године практицира, им велику корист и јак утицај по напредак школских: јер ће сумње, да добра контрола без изузетка у склју стручни послови побуђује дотично организирају на ред, тачност и боље прегије у око посла, а тијем виши, кад је са испјевом у свешти и одговорност. А ако би се гаји и много иза, да ово правило буде изузетак, т.ј. да се школски живот може развијати без строгог надзора, то је у нас потпуно ствар немогућа, јер је у посао са њенијем нов, скоровашки и радицији млади.

Осим овога што смо напријед споменули, иако је веома важан фактор, који много потпомаже напредку у нашим школама. Већ и у самој дјелујућој проради лежи, да сваки човјек тежи за напредком и настоји како ће заузети бољи подножјај. Овај предност школа може се примјенити и на школски живот: сваки честити учитељ ради и настоји да му посао буде добар, да се одликује. У карактеру тако народу црногорскога то је врло значајна прича: јер сваки, ма с којима хртавама, па ма се и главе тицада, настоји да избјегне како га не би могла изазвати слаб, и невлајко или последњи. Какав је народ такови су и његови станови, а учитељи у Црној Гори готово су, и то са врло малим изузетком, сви рођени Црногорци. О овако би се ладојило много казни и навести врло лијепије и поучније пријера.

У прилог овога што подномаже напредку школском у нас и бољем образовању учитеља, уз ово што смо напријед казали, можемо пријати и редовни скаже године склју или саставак свијесих учитеља у крајем школскога одмора на десет до петнаестодесетни курс. Овај саставак не само што има задатак да извиде, колико буде могуће, оно што се у текују прошле школске године означило као школске и непрактичне, него да на њима приме учитеља у нужне напутке за радњу највеће године. Овакој скупојима, као и овијема које сами учитељи једне нахије или округа испуњавају, не може се одржати кори-

стан уплати на школу. А кад би још придали и награде, повишише је плати и првогену рјесла са хонораром па бара, које пуноврјем правом има да очекује они те се одликује у послу, — и следи да смо извршили све организације факторе, који суму же као полууга или покретач нашег учитељству да прегну свијетом слава ово унапређење школа.

У идућем чланку најречено ћемо она жеста гаје су у овој години постојале глашне основне школе са четири разреда и шта се у чима предавало; а иза тога осврнућено се на њске највеће и славије стране, које би требало у интересу школском одјељењу.

СРПСКИ ЦРКВЕНИ НАРОДНИ САБОР.

Радоснијем задовољством биљшило, да се инијијатива преварала у иницијативу, које смо изразили у нашем листу на Петровдан о народном сабору у Краљевицама. Са челичном стакломашу, у лајепој слови и достојанству личном склопима су се изаборни заступници у сабор, а такоје сабору на власт није смјела више опирати се, в изабрање једогласно за патријарх Арсенија Стакловића. Избора одговара је сабор своје сједнице за десет дана, док присуји царско потпредређење тога избора. Не може се ни похисити, да такав избор неће бити потврђен.

Можда неко о томе и даље саборском радију прије завршетка листа добити изјављивања. Оадје под саопштњевко саборску радију до избора.

Сабор је отворио 1. о. и.

Око десете уре ускада заступник г. Стеван Бранковић и позва чланове конгреса, да изаберу депутане, која ће поћи по администратору патријаршије, да дође у склопитву. У ову десету часу изабрана је било у склопитку изборници: Ст. Бранковић, Ал. Николић, Ј. Суботић, Милосављевић, Касанић-Поповић, Бранковић и прота Стевановић.

За неколико часова дође администратор Никанор Грујић у свечану црквену руку у дворану, сједи на столовију предсједника и пода чланове, нека пођи краљевског повјереника умолнити, да дође у сједницу. У ову депутацију било изабрано: прота Стевановић у Чуповић, онда Франакчић, Суботић, Кунешић, Наташевић и Ст. В. Поповић. И администратор патријаршије изади с неколико сведочења кр. повјеренику на сусрет, који у сечаној великашкој одори, праћен од тајника Валентина да, Киша, дође у дворану, гдје га заступници дочекаше са „Живој!“

Кр. повјереник стаде пред столом првогену склопку покретни, под ћебицом, под којом се налази изјављена слика Њ. Величанства, његов тајнички најверти се њему с десне. Пред кр. повјереником стаде владика Грујић. Од других владика не бjeше никога. Кр. повјереник, г. Жига Хубер, проговори за тим највернијим дјелом:

„Именован од Њ. Величанства, нашег премијестивога краља и господара, повјереником за овај народни црквени конгрес и за архијерејски синод, предајем овде прв. краљ однос да се првоген и прогласи:

Св. Малтиј: Молим, да се то и српски каже.

Тајник Валентин Киш чита за тим смиједећи кр. однос, који је искјутни владика Грујић отворио:

„Мој Франко Јосиф I, божјом милостија цар аустријски и т. д. апостол. краљ угарски. Највишем државском савјетнику, ујупркосном подпредсједнику нашега угарског највереништва, ватезу Нашега реда Франко Јосифа, Највишем краљевском повјеренику у грко-источним праштима пословима Саглаву Хуберу!

Лутеснији вјерни! Ношто се је столовија грко-источне митрополије срђу каријевачког митрополита у патријаршији извршила. На смо нашим одлуком од 15. Маја о. г. у милости обиљежи, да наш угарски министар богоштова и наставе у синху зек. чл. IX.: 1869 и по изборном реду. Нашом одлуком од 29. Маја 1871 потврђеном, преко администратора каријевачке митрополије са зове српске цркве-народне конгресе в да се и-стому стави за први задатак, да по дојаковијем обавију и у присутошти Нашега краљевскога повјереника избере каријевачког митрополита и патријарха, па да усјеси избора прото Нашега кр. повјеренике у нашега угарскога министра за богоштова и наставе Наш подсеће.

За овај, на 11. Јула о. с. у Каријевије са-зими конгрес, као и за у своје крајеве засједајући бискупску синоду именујемо Ми аз предлог Нашега угарскога министра предсједника, нара-зумно с нашим кр. угарским министром богоштов-

и и наставе и са Нашим краљ. дади-хриш-слав. земаљском владом Вашију вјерност препријетство за краљевску повјеренику, те повјерјујемо једној Нашему кр. угарскому министру богоштова и на-ставе, да Вашој вјерности даде за то посланство потребите најутре.

Који у осталом и т. д.

У Шенбруну, 27. Маја 1874.

Франко Јосиф с. р.

Сјеверин Бито с. р.

Тај кр. однос првогену за тим народни тајник Испод иниција на скромном језику. Прев. однос би пријео с усмјешком.

На то кр. повјереник одговори српским јези-ком овако: „Слатки конгрес сазија је из прочи-тавога прев. односа, који су вложе дужности, које је Њ. ц. и кр. ап. Величанство, наш пре-ки-ложност краљ у гвоздар, благонизвало мени на-ложити. Очитејујем одјешито, да је само добру грчко-источне српске прваке најверену и у зако-ниу посве основанију очинику најверју Њ. ц. и кр. ап. Величанству са највернијим поклонством из-водим, и да ћу ју потпуно извести.

Ја сам ујверен, да ће ме овај славни кон-грес по традицијадалној вјерности српскога наро-да у том правцу подупрати. (Одобравају.)

Ставе народно-црквених послова захтјева сјади, да се извршије столица митрополита и патријаршије попуни. То је по досадашњем обичају најпрви посао и во закону, по којем је мит-трополит-патријарх назван, да управља народно-црквеним конгресом.

Кад тад прије задатак је божјом помоћи и с одобрењем Њ. Величанства буде стручно довршен кад се извршије падишахска столовије по до-садашњем обичају попуни, славни конгрес бити ће назван, да расправља друге важне послове.

Спомињем искјутни очекивају одлуку Њ. ц. и кр. ап. Величанства у погледу статута слав-нијега на његову устројству, које ће дотле јача-но пренесети. Гледајују га да то дојалима ужа-ванањем права прек. престола и вјером пратеж-ности уз устав и законе наше љубљене домови-не, а нећи собију повјерену достигнути стављени на њу па да сложим славија, разборитим раз-правама и законитим поступком оснијујемо добро-цикве и њезину редовиту мирну управу (Жи-виха одобравање). Живио! Њ. ц. и кр. ап. Вел-ичанство првогену конгресу као повјеренику најверјену именован на Његову Величанству, за-ступате првештину и високој државној власт.

И оваки прогласију конгрес у смислу про-читавога прев. односа отвориши. (Живио!)

Администратор патријаршије Никанор Грујић: Illustrissime Domine! Њ. ц. и к. ап. Величанство благословио је премијестиво дозволити, да се са зове српски народни прваки конгрес у Каријевије, висока је ћаља одредила сазија, и Ва-шију пресвјетост донеси је, да ће конгресу као повјеренику, именован на Његову Величанству, за-ступате првештину и високој државној власт.

Дозволите, пресвјетли господине, да при о-вим првим беједецима, које управљамо из отвореног конгреса на Вас је краљ. повјереника, учимо прву нашу дужност: да се појме најверјије захва-поштују посважио пред првогеном милости Њ.ц. Величанства, која се је по вуз сличним зрака с ићи на нас спуштила, те да је уз тај хомажнији поклон исказајемо трајну и неуклесиву нашу вјерност, приврженост и оданост Његову Вели-чанству и пресвјетији владајућој кући. („Бурни-Живио!“)

Оваки свечаним очитавањем сусретамо Вашу пресвјетост као кр. повјереника, те Вам поузда-њем одговарајмо на изказанију нашу поуздању: Добро наје доши! (Живио!)

Изволите пресвјетли господине, да увјери-ви, да ви поради Ваше особе вијако разлога по-дражати Вас оваки ријечима. Ваша сјајност роди-ла се је дод. нас и одрасла, радићи много година у јашњој животу позна околност и одношоје на-роднога нашега, црквенога и домаћега живота, позна наше жеље и потребе, позна, што нам је од вида свега било и што ће нам свесто бити, знаје наш језик, знаје дакле све, што нам је потребно и што нам је потребно, а ма, који онем познајемо извршено способност и пријено-ста нашега духа, уздаје се у добру вољу, у мудрост и у праведност Ваше пресвјетlostи, те ујед-ној тога поуздања најдамо се и драге се воље-нам, да ће Ваша пресвјетlost као краљ. повјер-еник по високом својем посљанству увјести на-роднога нашега живота и напретка с ујединима највернијим државним интересима тако сложити хтјети-

и сложити њош, да ће један други без икоја замјенске допуштаји и помагати.

У том очекивању поздрављајо Вашу прес-вјетlost као краљ. повјереника весело и от срца, захвалијујемо Вамој пресвјетlosti искрено за све, што је у свом говору извјеј-цркве и нашему на-роду као уједе боксу у изглед ставиша те же-лимо, да слава Вашега имена у овој мисији та-ковије усјевских засјаја, тако ће бити Његову Ве-личанству и високој влади на потпuno задовољство, а у нашој цркви усвјестити нормало славље, а у њему нашим народу ујачити слободно развијање и напредовање на црквено-народном и на културном пољу. (Живио!)

Живио-Његово ц. и кр. апостолско Величан-ство, премијестиви иши господар Франко Јосиф I! (Бурни дуготрајно, обије Живио!)

Живио пресвјетли г. кр. повјереник, дворски савјетник Жига Хубер! (Дуготрајно, обије Живио!) Кр. повјереник, дворски савјетник Хубер: Молим Вашу пресујашеност, да изволије пријем предсједништво и учиниши, што је потребно вери-фикацију. Ја очекујем, да ће конгрес за њесујко-дама обавити верификацију, да се конституира, и именује, да ће одабрати повјереника из грађан-скога станица. (Дуготрајно Живио!)

Кр. повјереник отишао је икако тога са својим тајником из дворане, а администратор патријаршије Грујић, пријео је предсједништво и рекао смиједељу бесједу:

„Славни и православни господо, чланови сав-бара:

Мени је пази у двоја та част, да вас по-на-логу Његовог Величанства, и високе владе сазовем из овји сабор. Радујем се, што сте се склопили у овој абрцији и да вас поздравити могу ријет-на Адвала „на дјело и дједње даље до вечера“. Какав је први задатак предстојеће радње, разу-јејте сте из првогене кр. рескрипта. Моје пје-толковије ријеси тог високог списа. Али склоја-ко је у њему најверјенји најверју, да се склопи-хласија првогене вијеса, која је дуж времена по-крива патријаршеску столовију.

Преко тога најверјенји посла немојмо се оба-зирати на оно, што је склоја, а и код нас самих цапљазло и појављивају се. Ми посљедице тога осјејамо, и ако то један другом неказујемо — квој је и у реду. Напоследку и високији вијебле испадају за рукој, кад се пропољији иного ве-близијем. Дени и часи овог сабора склопију се, и за то их на дјелане вади употребити. Оадје се сучевајују прошlost и будућnost: да наше воље, мудрости и искрености стояј, да могућностима дају прошlost да изјавијемо в будућност укriје-њимо. Не можемо рећи, да немамо раније је-шти. Али нејбоји се, наука наје помаже и по-казује, да те ране до костију још довари вијесу: у народу има и наје и прве и вједави — љубави у срцу, а сјајности у души. Наје се и је, сијајности с тим и таквим својствима овде склопили, можемо оиди без страху у будућност своју поглавити. Будућност, будућност! Ако и код нас и у склопу о нашој цркви и будућности некоја склојајиши неповољних слутња, доста не-ујешних проринаја, пропљених из прелазних ста-стни, па да ће те дајије чије-лице да нам зажлоји ведро небо наше цркве, и јасно вједе будућност наше — онет те заједе нећи ни-ти потажијети, или потонути, докле искреност и на-де и напора буде да то је: вјера.“

За тим да предлог неколико чланова буду првогене саборске усвојене изјављаји чланови са-бара:

Владика Грујић пита сабор, којим начином хоће да се овјеровљају обави. Др. Ј. Суботић вади, да то ина већ у пословном реду углажије, птира дотичи §. пословног реда, по ком се ба-ра одбор од 16 чланова, који ће вјеровљаји пре-гledati. Др Стеван Павловић пита, да ли је овај пословни ред за све саборе? Одговори му се да јест, док се не проједи.

Владика Грујић за тим одгађа сједницу на неколико изјутра поједије братије појемнутог одбора којега смо резултат јуче огласили.

Владика Грујић вади, иск се чланови овог одбора, извеле сјестати, кад за ујество нају и иск ду што прије означе име свог предсједника, да чује може протесте предати, који су ју досад стигли.

Одмах за тим, око три четврти на један сат запрши се сједница. — Одбор за овјеровљаје сјестати и поље сјестре сједнице, да се консти-туира и изабраје себи за предсједника Стевана Бранковића, а за извјеститеља дра Бранка Сте-фановића. Протеста било 32 који су у тој засја-

из изјавствену одбора дру Бранку Стојковићу.
Одбор је у понедељак био готов са својим
радом, а у уторак се сабор конституирао.

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

До јуче најесмо добили некакве вијести о царској потврди једногласно од народа избраног патријарха Стојковића. Владини листови и преје и послиje избора говоре, да тај избор пар неће потврдити. Ево што „Ил. Лојд“ орган пештанске владе говори: Стојковић је једногласно изабран. А где су ти храбри јунаци живи? Нестало их је као вјеме. Сунчеве би било истраживати, гаје је то име узрок. Факт је, да је изабран за патријарха човјек, којега када не може потврдити не може тога учинити већ с обзиром на свој ауторитет. Онолико човјеку, који је био смјено оружје утврародне агитације и којега је када користи скину с његовог службe, не може никад поверијти достојанство патријарха. То не може учинити и с жијецима другује узрока. Са тојковићем не смје се утемељити власт странке, која је проглашила. Мијетић и Јевгенијем другонима не смје се предати како политички и прљеви живот Срба.

Већ збор свога ауторитета не смје када потврдити избор Стојковића! А смје ли народ свој ауторитет погасити, који је вини од владинога, јер је када запад народа, а не народ запад када, и када данас јесте сутра није, а када остане. Донеста стмаљубопитљиви, како се се она спаја српшти. Реквијонарска странка иже у сабор истакла свога кандидата, а народни кандидат изабран је једногласно. Може ли, смје ли када сада назименовати патријарху? Ми се још пажамо, да ли када имати још толико увиђавност, да на прагу војнерије иће заметати нову борбу, која би икног обзбиљнија била, ако избор Арсенија V. леби потврдил.

Петроградски „Голос“ расправља у дужем чланку питање о јевропском киру, те пошто је конспиратор, како је давао сва Јевропа изворјана, како још никада иже била, изразује своје мисле, да баш ове преогромне војске, којима јевропске државе у овји час располажу, докazuju више него све друге, како кишу нека трајаја истинта јакства.

Њемачка, вели „Голос“, која је тек довољна претпоставка, у којој је учествовала толика војна сила, склопе нам повјест свјетске иже још убиљежила, иссицнан, да би јој ова сила, у случају будућих ратова недостатна била, те да опрезност захтјева, да се умножи и усаврши. Потпуно ју на то непрјатељске најмије Француске, која не штеди цигличких средстава да, ако је могуће надкрије Њемачку у изворјавану.

При такову положају осталим државама у средини Јевропе неструја ино, него да веће у ову своју бојну снагу развијерио повећају, а Русија напроле не може учинити у том извијеште. Након неколико година практичног употребљења нашега новога обраћенога сустава вели „Голос“, бити ће у ствару, са стајајом војском, који ће бити већа од њемачке, а у случају њанске нападе, сумпротивници нестријати барем под други пут толико обраћену силу, него да је војсна снага, којом би могла Њемачку у случају нестријателских најмија расподелити с њима“. Види се, да у Русији узек љисле, да ће када доћи до сукоба међу Русијом и Њемачком, „Голос“ не исиси, да претстоји скори рат, али онако страховито оружије не може ујек трајати, ако неће да увршти господарство народа и држава, па не могући државе ратни кризи проћи, да се после узможи разоружати.

Кадо ће јавља из Берлина, сластиће ће се брусељски конгрес 27. Јула без заступника Ингленшке, да појавије вијећа о ограничењу конгреског програма, предложену Пинглемском. Ингленшки заступници приступили су конгресу тек онда, ако конгрес прихвати предлоге Ингленшке. Но том још није са сима бензигурани састанак самога конгреса.

Из Цариграда јављају „Пестер Корешном“, да се још ије утврдено што ће сукоб међу Нортоном и Перзијом, што више, да је задњега доба постао погибљив. Као је познато, порта је захтјевала, да јој се изручи једно њезину појмничко име, које перзијска када салом неће да преда, с тога пријети порта, да ће употребити силу, ако се до скора позадовољи њеному праву.

Д О Н И С И.

(Т. С.) БЕЧ, 2. (14.) Јул. — (Избори у Чешкој — Импаковаче нових најесника — Састанак у Џилу.)

Избори у Чешкој обављени су и то са езим по жели Старо-чеха. Младо-Чеси смечано су пропали. Сако им на његде 5 мјеста пропадијеше вијаки кандидати, иначе већ добијше извадате само старо-чешки кандидати. Међу овима су најотличнији: Стари Палачки, Ригер, Браумер, Клавуц, АР Јеречек (министар просвете за Холденварт) и т. д. У свему је било 80 уважених мјеста. Од оних пешчанца су 5 са Младо-Чесима, 1 мјесто са уставовицом а у свим осталим срезовима прорадијеше Стари. Не зна се управо, ко се учиједа тога више једно, или Младо-Чеси или уставовицар, но као да је гајев последњих много већи, и то код Младо-Чеха. Јесеница мицлаху, да не се како ћоћи користити тиме, што су „Стари“ и „Млади“ једно с другим у расправи. Но дуго се прегаше господе уставовицар. Народ чешки сајмада жеље противника те ни пошто не даде узеће. Чешки је народ на ново одржао побјedu. Слава ју!

Најесникови коралски постаклајен је секцијом савјета у министарству подољаском Постигер. Најесник букаовски заслужни барон Пин (претпостављени) именован је за најесника у Трсту, а дворски савјетник Алешани (уставовицар Италијан из дужне Тиролске) постаклајен је за најесника букаовског.

Кнез Милан је јуче кроз Беч ирошао. Он ће сутра отићи у Џилу (у горњој Аустрији), где ће се царем Францом Јосифом састати. Неки објавили листови изводе из овога састанка комбинације, о којима више иједно ни говори.

У БЕЧУ, 6. Јула. — С падом министра Кума почикаше индјајија, који потврђују индјаје како у њим залаже дописују и то промјене изважске и унутрашње политике. Јако би се могло превратити, ко би из пријатељства великих сила из изјесеја клађара прорицало што ће с временом да буде, не тако кад каже да је садашња система држава отаџвала, да мађарскога утицаја починају постарати што барем не може горе по Словене бити. Али долази брат цара рускога да прослави дан када је наш цар потврђује бунтовнике мађарске, панија се у пријатељство 1848. године, а то Андраши, њакадашни бунтовни и слуша и гледа и још мора да одобрава. Наш цар иде да састанак с њемачкима у Џилу, надвожда Албрехт, који на далеко снује и много гајади љаслице и Јевгенија и Мађарску, иде на поклон цару московском . . . а за Андрашија, за овај једини основ дуализма, сјест и неизда да ли он на „блаплану“ преврне корте или по родој „пусту“ ћоњу разгрива. Из Џиле цар ће у Чешку, говори се о помирију с Чесима, о крупијању царевом с кроном са Бенцелјевом, а то све много значи.

Међутим проје опуза кнез српски Милан на пут у Џилу и остале јевропске државе, а не, иако што њеко бијаше проглашено из састанак са кнезовима, бадијаскога подуотока. Хоче ли се овјејем путем доћи до појаснjenju ријешења источног питања доказано скорашња будућност, али се слабо падати. Задњије повећавају подржавају кнеза, обећавају своју најклоност, своје пријатељство и источнијем народима, али ко такве у источној питању тајко је тачно у њакову земљу јер оној кажда је исток јајука, која мора неког другога доказати да је њен јајука. Но то је већ стара јесмена коју је најлоје изнада како превијести него ко и да продаје јаја и колада на волове и краве пошто за што. Иочели су већи већ жијети али иако ни праве славе а камо ли жита због исповоље суша која нам пагре хар и бехар, а зовали клас и клас. Немогући већ нико никоме да помогне, и давно уздарло јоктур у паре, вјетар у амбре, сирт у чије и у јаји, а около пунка тута и кука све се — с мало разликом — јединочима. Ономадне, саса ко клаја и ко се греји лиже се да Бога за кишу дјел, и уздамо се да ће једне или друге побоји усипати, а међу тим се једнако потичу код нас они обични првијени:

Суди је киша а код нас је суша:
Од исправе те се код нас граде.
Дакле при овогодишњем злу заборавије се љаско, и сва је пријава — као што се јавно говори да ће се стотинака љинија од витешке кише у Богију или у Србију преселити, иначе би искоренени траг клаји и кочаји којима су се

одмах су јаке страже постављене, које ће га чувати! Бизмарк је одјаснога сутрадан Калману у тавницу похадио, и вratio пријатно дипломатски — разговор повео питајући га: што је повода дајо, да наје пунца, и ко га је на то покренуо?

Калман није испочетка из Бизмаркова питања одговорио хтјео, и сако је говорио, да му је врло

што је промашао, и на право јесте згодно вије.

Лијене и умјале дипломатске ријечи, — ипак су Калмана умешале, и он је одвезао тобицу извјађајући, као што је од католичких попова на то налогови, и како су му ближњество небеско обећали, ако то сртно изврши, и Бизмарк, испријатељ свете римске католичке цркве и не-дограђивог светог оца папе, с овог савјета на други спрема. Калман је већ неке попове именовао, који су за то подuzeће знали, и који су га изјавијали на то налогови, да је све од прометоса у Берлину Бизмарка вребао, али да му никад згодно под руку не дође, и да ће све до сама чекао, јер је знао, да ће Бизмарк у купатило доћи.

Бизмарку више и не треба, и већ је операција затврђена отицала, тако да нема скорије чути: да је иноштво попова позатварено.

Кнез Милан, као што из Беча јављају, приспојио је цркву тако, и то са свим никогнито, одјејео је у љодијеској гостиници. Кнез ће доћи у Џилу кренута, ће ће цара Францу Јосифа, а уједно и исламског цара, који ће тако „затећи“, посјетити, а за тим у њеко француско кунатило подзахтава. Праје јесени, како веће се одате по-вратити.

Из Карловца повољни гласови стижу, да ће избор патријарха по жељи и потреби народне странке исплати. Радујећи се ако тако буде, а Медијар иск се ујере, да Срби с народним поштеници и правим не тргују већ своје траже и непоништују. Саса хука, буна, Мјетић, и други пртљага, ето ше гроши не вриједи. Вијести одједва, значаја оштијега, не знам, да нам јасни. Досадајући најесника одједва, који је стављен у љару, замјенио је барон Нине, бивши букаовски најесник. Надају се залуду добра од њега, јер је овдје и прије служио и говори и нападароднији јејак.

Као да ће се једном остварити жељезница, која не свезати нашу са истражницом. Инђињер ћује већ прегледали ту линију.

ТРЕБИЊЕ, 6. Јула. — Иако једнако у Хорнеговији злу предава, ево чујте: Прво љујучу заму и празно прорије с муком и ватром већко преметнују у виду да не им дајују овогодишњи земаљски трул плодом уродати пошто нас љаслица необична суша осмуди, ти празне и глади у необичној аут ували. За то што нас два главна прихода са свим изјесејераше т. ј. у пољу жито и дукан, а у планини кртола и ајзија. Поном од 1500 говеда куктуроза коју нас царска када у веријству замуси даде, и друге 1600 које ће дубровачки трговци на обичну каду подложи у дуг осмјајаши ујадица, то је све спадајући гладнији гладнији савјет било ручак без вечере. Но тејтеру вјестима власти ишчо је 6000 и њеко стотине снитог и крупног ајзана у овоме најдлију да је од неспособне зиме и без пиње покрло. Ко је имао 50 удинга тела сретаји ће бити да му јесли или да је сјеме у јајнику претече; а уз ове несреще да незадорнији кади како ове године спримају љаслице икада и двадесет и двије бујије, који се — врх свега зда — оборија падају. Они што се већ до ушију зајдуши неизнада како превијести него ко има продају јаја и колада на волове и краве пошто за што. Иочели су већи већ жијети али иако ни праве славе а камо ли жита због исповоље суша која нам пагре хар и бехар, а зовали клас и клас. Немогући већ нико никоме да помогне, и давно уздарло јоктур у паре, вјетар у амбре, сирт у чије и у јаји, а около пунка тута и кука све се — с мало разликом — јединочима. Ономадне, саса ко клаја и ко се греји лиже се да Бога за кишу дјел, и уздамо се да ће једне или друге побоји усипати, а међу тим се једнако потичу код нас они обични првијени:

Суди је киша а код нас је суша:

Од исправе те се код нас граде.

Дакле при овогодишњем злу заборавије се љаско, и сва је пријава — као што се јавно говори да ће се стотинака љинија од витешке кише у Богију или у Србију преселити, иначе би искоренени траг клаји и кочаји којима су се

иного породица до ту скоро море. Ако до који дан не ване кинда да би дај буди гукурузу и зелену помогла витале је: од када ће овај несрећни народ гладни и призни исплатити Богу божје а цару царево? су чима ће исплатити преко 8500 товара жита у вересју узетог, и хоће ли ишта претећи да исплате бар постарском владици којему ћи љавски ијеску потпуно очистили? Идемо да видимо!

НОВОСТИ.

СРЕБИЈА. — Биоградској „Будућности“ јављају са Дрине, да се у Ђијевини крај српске границе купи турска војска.

ФРАНЦУСКА. — Министарство дало оставку. Бројио је односу, да састави ново министарство, а како је састављено није још поуздано.

ШПАНИЈА. — Мадридска влада захвачена је, да се 12,000 новијих војника, резерве, сазове Испане онђе, који Карлите потномажу запади-шије се. Заповедник Карлите у Бискији заробио је 1600 слободника, а карлистички заповедници изаређено је, да за сваки хитат реабилитанског бродова устројио по једнога зарабљеника.

ЊЕМАЧКА. — Бизмарк је са свијешт оздрално од ране. Доказује се, да Калијан није наговорен од католичког свештенства на убиство. Цар њемачки вратио се 4. о. из Испана, где је одмах по његовом одласку присино кнез Милан, који је отпуштовао сутра даље у Француску.

ТУРСКА — Вицекриљ мисирски неће да дође у Цариград на позив султана. У Галати појавио се 3. о. и пожар и пустошно је тај дио Цариграда њемачко дани.

АМЕРИКА. — Њакаго 3. о. је пострадао је и опет страшно од отца.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Американске школе). У Америци троши се на изродне школе више него иђе другде, па се повећаја потрошња године 1873 11,226,977 талера, што их доброврори за школске сврхе дароваше. Свеучилишта и гимназије добијене 8,238,141, техничке школе 880,658, теологички завођи 619,801, медицинске школе 678, 600 талера. За више ајвојачке школе приказало се 252,005, за обично ћевојачке школе 575,241, за књижарске 379,011, за првозданствене музеје 131,680, школе за глухе и њеме 4010, а напокон школе за слепије 15,000 талара. — Учитељице у Бостону про свједољаше једногласно, што се госпоја као школски надзорници извијешћују, као што је то већ у њемачкој држави сјеверне Америке у обичају. Про свједољаше тако, јер се не нађују пристојну и благу суретају са стране надзорника свога спола.

(Чудновате тањије). У земаљској лудници у Будиму виша један болесник, који си је изнадредо чудновате тањије убио у главу. Малешан је и сљабаша и ружал у лицу, да се човјеску отаже свијех, кад га види, а неби знао

да је дул. Сијевши патуљак утвара си, да је 90 метара висок и 50 центи тежак. Свако јутро запоједа сунцу, иска му из Сегедина добре смијетави и гријати га. Несрећник хода ужочено, главу држећи исподноште у вис, о шеширу вели, да му је груна, о скакој штапини, које се дочека, да је жеља. Јас си га оному, ћо с њим почне говорити. Изисавати ће га и изградити немаја, но скако ће шут почети поноснији рибачи: „К мене се дојавија само онда, кад се од мене добије превластивија дозвола: ја сам крљ угарац“. Ујасије је, да је врло богат и хиљаде поданника којата зан је сређенији рудама, а наконака су му то лико, да већ има много бродова све од сувога злата и пуне разните драгоцености. Кадакад шиши даље те је велики цар свега свијета или велики пророк: Да је пророк доказује изводима из талмуда. Кора прија круху изјевнији му је тјестенина, вода токијско вино, лук му хиршне као кашијска ружа. Најгленију ствар окрене у најдражејтију то спроводи у својој невољи, јерога би се рећи угодне даме.

(Жељезница на Везују). Састало се у Италији друштво, па са узело задањем саградити жељезницу на Везуј. У ту сарху запоједао је већ и дозвољу у италијанске владе, да смије градње започети. Основе су већ готове. Први огин бити ће та пруга дуга 26 километара, дужина од 3 километра бити ће саграђена по новом систему, а остале од 23 километра по старом, јер кол овога посљедњега дужела пруге веће бити стрнија већих. Прави дно жељезница, дуг 1200 метра, узинати ће се изнадије 20 на 100 виши ће на Адиријану Кавалу, где ће бити постаја. Други одсек жељезница, дуг до 100 метара, са максималном инклинацијом од 25 на 100, течи ће њесколико корака од самога ушћа (кратера). Овај дно жељезнице тако ће се се удејсти, да буде за случај провала жељезница сигурана и да буде јава на два различита лијеvo и десно отицаја. Друштво послужити ће се дајако искушетву дра Палмијера, међу постајом и обсерваторијем подићи ће се бројни, којих ће се сва опажања одмах дојављивати, — за то, веле, није се бојати никаково несрће. — Изведе ли се овај подухват, колики олакшица путницима!

(Пет милијарда.) Др А. Сотбер приопојије под овим насловом своје назоре, како је она огромна одјетица дјеловала на гospодарске одношaje у Француској и Немачкој. Једна и друга држава имала је одјетије користи и штете. За Француску настале из ове сила слађе свете интеза, јер се је огромно уважило људска државнији дуг (износ сада 23 милијарде франака), што је потапа банкинији наметнују првослан течј, што се не може увести златна предност, а поглавјато, што су се морали сви порези трајно и знаменито повисити (за 80 миль талара). Ну с друге стране први Француски одјети и користи: резност и штедња подвостручна се је у земљи, јер успјех тужбама, да париска обртност запиши, иако је Француска само год. 1872 у Инглешку и преко Инглешке извела робе за 70,000,000 талара више, дочак је Њемачка могла овај извоз само за 14. миль повисити. За Њемачку порастоше износ одштете лијепији пробити: она је преустројила своје новчарство, иако требала повисити пореза,

укашала је свој државни дуг и т. д. Али једнако осећа се ту и штетно дјеловање. Нисац љавије тврди, да је силани овај подац крив прогрејашкој спекулацији и непрекидној растућој скупој роби и добара: с овом ратном одјетицом ишо је једнаки кораком множење новца, који је далеко прекорично поражајујују мјору. Одатле и падање вредности новца, одатле високо цијеније радије и производа.

ОГЛАС.

КОШУЉЕ МУШКЕ. Пра глатка порубчића, порубци изишарани као пукети, лисићи, дрворези, шупљине, (саго) и везене са најло и љубо везом, у најбољи варвики специјалитет за отисак свјет, густ и крој женијалан. (Дебљину од голог врата колни). Од ширине инглешког даке као цртно 1—25, 1—50, 1—75, 2—50, 3 ф. Модне и везене 3, 3—50, 4 ф. Шарене кретон и Оксфорд 2, 2—50, 3, 3—50 ф. Од ћина и постојана ходнија платна 1—50, 1—75, 2, 2—50, 3 ф. Од ћина и постојана румбург. пл. 3, 3—50, 4, 4—50, 5, 6 ф. везене парижке 7, 8, 9, 10 ф. Румбург. ћанке њемачке и мађарске 1—25, 1—50, 1—75, 2, 2—50 ф.

ЖЕНСКЕ КОНУЉЕ. Од ширине платна модне и везене 1, 1—26, 1—75, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 4—50 ф. Од ћина и постојана ходнија платна. Модне 1—50, 1—75, 2, 2—25, 2—50, 2—75, 3 ф. Богато везене 3, 3—50, 4, 4—50, 5, 6 ф. Од ћина руком тврда румбург. платна модне 2—50, 3, 3—50, 4, везене 5, 6 ф. са модним уметицима и парижским везом 7, 8, 9, 10, 11, 12 ф. Славилице са дугачким рукавима 2, 2—50, 3, 3—50, 4 ф. Везене 5, 6 ф. Корзети реквице са уметицима и везом 1—50, 1—75, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6 ф. Фризир оргања 1—50, 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ф. Гаћице са уметицима и везом 1—25, 1—50, 1—75, 2—50, 3 ф. Кошуље за мушку и женску дјелницу шарене, ширине и платнене 1, 1—25, 1—50, 1—75, 2, 2—50 ф. Гаћице 1, 1—25, 1—50 ф.

За трпезу чаршава, кончани дамашке најежи 2, 3, 4, 5, 6 рије дужине 2, 3, 4, 5, 6, ф. Гарнитуре, чаршаве и за свако по један сајф, дамашке најежи за 6, 12, 18, 24 лица 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ф. — Салети и пенсирија кончани дамашке туне 5, 5, 7, 8, 9, 10 ф. Мараше румбург. туне 2, 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ф. 50—45 рије 1/2 широко добро првад ходнија и румбург. плат. 17, 18, 20, 22, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 ф.

Јастук од ширине платна квот 1, 1—25, 1—50 ф. Шлангован 2, 2—50 ф. Везе 2—30, 3, 3—50 ф. Од најбољег румбург. платна квот 1—50, 2, 2—50, 3 ф. Шлангован 2—50, 3, 3—50, 4 ф. Везе 2—50, 3, 3—50, 4, 5, 6, 7, 8 ф. Јоргаски чаршији кончија толико колико три јастука. Гарнитуре са парижским кунст везом (изложба) двије јоргаске класе и шест јастука на све четири стране везени 125, 150, 175, 200, 250, 300 ф.

Пра са мушке и женске кошуље шивене и везене од 50 нов. до 2 ф. Парижки везене 2, 2—50, 3, 4, 5 ф. Штрајте и уметици (Zugehörig) за кошуље, сукње, реке, јастуке од 10 нов. до 2 ф. риј. Купци могу својих материја првима руком и машином код жељији штите, по најновијим парижским моделима.

Еспан шаљен рет Nachhaltige уљуно, поштено, по најјефтинијој фабричкој цијени, и не пасујуће матраг пријам.

Адреса: ALEXANDER STANISCHITS a. befagt Wash-waren-Fabrikant, Luget Nr.o 1. WIEN.

ХАМБУРШКО-АМЕРИКАНСКО

ПАРАБРОДСКО ДРУШТВО НА АКЦИЈЕ ЗА ДИРЕКТНИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ ИЗМЕЂУ ХАМБУРГА И ЧУЈ-ЈОРКА.

ПОЛАЗИ СЕ:

Из Хамбовије 1. Јула | Из Тирингије 15. Јула | Из Помеганије 29. Јула.
„Франције 8. Јула | „Вестфалске 22. Јула | „Холштајна 5. Августа.

ЦИЈЕНЕ ЗА ПОДВОЗ:

I. вјесто 165, II. 100, III. вјесто 45 вис. талјер.

Билка изјешта за путнике и робу објашњава агент друштвени

Аугуст Болтен, насељеник Вилх. Милер
33/34 Адмиралитетска улица у
Хамбургу.

За ЦРНУ ГОРУ поставили смо нашу агенцију на Цетињу